

Naar aanleiding van het eindrapport van de Onderzoekscommissie (‘Commissie Deetman’)

Bisdom Rotterdam, bisdom van Breda

Op vrijdag 16 december presenteerde de heer Deetman het eindrapport van de Onderzoekscommissie die onderzoek deed naar de feiten en omstandigheden van seksueel misbruik van minderjarigen die werden toevertrouwd aan de verantwoordelijkheid van instellingen en parochies binnen de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland, in de periode 1945 tot 2010.

De Onderzoekscommissie meldt “Het aantal slachtoffers dat rooms-katholiek is opgegroeid, een deel van zijn jeugd heeft doorgebracht in een rooms-katholieke instelling en melding maakt van seksueel misbruik voor het achttiende jaar door een pleger werkzaam binnen de Rooms-Katholieke Kerk, gepleegd in de periode tussen 1945 en 1981, betreft circa 10.000 tot 20.000 personen. Het gaat hier om ervaringen die uiteenlopen van zeer licht tot ingrijpend” (Samenvatting, p. 10). Deze schatting is gebaseerd op een surveyonderzoek dat de Onderzoekscommissie liet uitvoeren, en waaruit ook bleek dat één op de tien Nederlanders voor hun achttiende jaar tegen zijn of haar zin seksueel is benaderd door een meerderjarig niet-familielid.

“In de Nederlandse kerkprovincie was en is sprake van een gefragmenteerde bestuursstructuur,” stelt de Onderzoekscommissie in zijn eindrapportage. “Deze berust op autonomie als bestuurlijk beginsel. Dit beginsel is van kracht in de afzonderlijke bisdommen. De bisschoppen zijn onafhankelijk van elkaar verantwoordelijk voor het beleid binnen het eigen bisdom. Zij leggen daarover verantwoording af aan de Heilige Stoel in Rome, het internationale bestuursorgaan van de Rooms-Katholieke Kerk. Het beginsel van autonomie is eveneens van kracht voor religieuze ordes en congregaties” (Samenvatting, p. 12).

De belangrijkste conclusies die de Onderzoekscommissie trekt zijn:

- De omvang van seksueel misbruik van minderjarigen in de Rooms-Katholieke Kerk in de periode 1945 tot 2010 is procentueel betrekkelijk gering maar in absolute aantallen gaat het om een serieus probleem. Enige tienduizenden minderjarigen hebben te maken gehad met lichte, ernstige of zeer ernstige vormen van grensoverschrijdend seksueel gedrag. Vaak gaan slachtoffers decennia lang gebukt onder misbruikervaringen en hebben ze daarvoor weinig gehoor gevonden.
- Van onwetendheid van bisschoppen en andere kerkelijk bestuurders over de problematiek van seksueel misbruik was geen sprake. Wel is naar het oordeel van de Onderzoekscommissie in veel gevallen onvoldoende adequaat opgetreden en is te weinig aandacht besteed aan slachtoffers. (Samenvatting, p. 22)

Persoonlijke reactie bisschop Van den Hende

“‘Kwetsbaar en klein’ is God bij ons gekomen, zo klinkt het in de eerste prelatie van de Advent. Wij vieren met Kerstmis dat in het Kind van Bethlehem God zelf onder ons heeft willen wonen. Onze hemelse Vader vertrouwt zijn Zoon toe aan Maria en Jozef. Bij hen is Jezus veilig en geborgen, ook tijdens de angstige en onzekere dagen in zijn kindertijd. Kinderen zijn vooral ‘kwetsbaar en klein’. In onze tijd zijn wij er meer dan ooit van doordrongen geraakt, hoe essentieel het voor een kind is om veilig en in liefde te kunnen opgroeien. Dat besef is vooral toegenomen door verhalen van mensen die als kind seksueel zijn misbruikt.”

Met deze woorden opent de gezamenlijke brief van de Nederlandse bisschoppen, die in de weekendvieringen op 17 en 18 december werd voorgelezen in de parochies in het land. Ik heb de gezamenlijke brief van de Nederlandse bisschoppen dit weekend zelf mogen voorlezen tijdens de vieringen in de H. Antoniuskathedraal in Breda waar ik celebrant was. Tijdens het voorbereiden van de brief in de Bisschoppenconferentie en het voorlezen besef je dat de woorden uit de voorleesbrief pas het begin zijn van een excuus.

Het zijn moeilijke tijden voor eenieder die betrokken is bij het onderwerp seksueel misbruik van minderjarigen. Allereerst voor slachtoffers, bij wie boosheid en verdriet sterk naar boven komen, soms na vele jaren te hebben gezwegen over wat hen werd aangedaan. Daarnaast voor allen die betrokken zijn bij de Katholieke Kerk, omdat we onder ogen moeten zien wat mensen van de Kerk kinderen hebben aangedaan. Door hun misbruik zijn jonge mensen beschadigd, hetgeen een grove schending is van de waardigheid van de menselijke persoon. Degenen die zich schuldig hebben gemaakt aan seksueel misbruik van minderjarigen moeten onder ogen zien, dat ze jonge mensen die aan hun zorg waren toevertrouwd geweld hebben aangedaan en tekort hebben gedaan. En zij moeten erkennen hoe ze ernstig tekort zijn geschoten in hun roeping. In het weekend van 17 en 18 december werd gebeden: dat daders van misbruik van onschuldigen tot boetedoening komen (Voorbede 17-18 december).

De heer Deetman typeerde de werkzaamheden van de Onderzoekscommissie tijdens de perspresentatie van het eindrapport als triest en frustrerend werk, omdat de feiten niet ongedaan kunnen worden gemaakt. De trieste constatering dat de feiten niet ongedaan kunnen worden gemaakt, is uitgangspunt bij alle verbeteringen die we in onze organisatie doorvoerden en zullen doorvoeren. Ik hoop dat dit ons, en allen die zich inzetten voor de Kerk, niet ontmoedigt om steeds het goede te doen met het oog op de slachtoffers, en steeds het goede te blijven kiezen om zo goed mogelijk recht te doen aan slachtoffers.

Daarbij kunnen we niet vooruitlopen op vergeving die slachtoffers ons ooit nog zouden willen schenken. Hoezeer wij ook hopen vergeven te worden. Slachtoffers kunnen wellicht het aangedane leed door mensen van de Kerk niet vergeven. Het past ons om te wachten op het moment dat zij daartoe mogelijk wel in staat zullen zijn.

We zullen ons inspannen voor hulp, genoegdoening, openbaarheid en transparantie jegens slachtoffers van seksueel misbruik en hun familieleden. In het Bisdom Rotterdam stel ik een Diocesane voortgangscommissie in om deze zaken te behartigen. Zelf zal ik persoonlijk deelnemen aan deze Diocesane voortgangscommissie en aan de uitvoerende werkzaamheden ervan. Ook voor het bisdom van Breda wordt een Diocesane voortgangscommissie ingesteld in afstemming met mgr. Liesen.

De Diocesane voortgangscommissie heeft als belangrijkste taken:

- goede voortgang van de nodige contacten vanuit het bisdom met slachtoffers
- goede voortgang van procedures en zorgvuldige opbouw van dossiers
- deskundig advies (gevraagd en ongevraagd) aan de bisschop in concrete kwesties
- adequaat contact met (vermeende) daders.

De Diocesane voortgangscommissie heeft ook tot taak over een half jaar openbaar te kunnen rapporteren over de voortgang van de goede afhandeling van kwesties van seksueel misbruik van minderjarigen door mensen van de Kerk. Open en transparant communiceren is de eerste aanbeveling van de Onderzoekscommissie: "Over de inspanningen om met slachtoffers en anderen laagdrempelig bij te dragen aan erkenning, hulp, genoegdoening en nazorg leggen

bisschoppen en hogere oversten gezamenlijk in een jaarlijks verslag in het openbaar verantwoording af² (aanbeveling A van de Onderzoekscommissie).

Ook zal de Diocesane voortgangscmissie:

- de doorwerking van het eindrapport van de Onderzoekscommissie in het bisdom stimuleren met het oog op de gevolgen van seksueel misbruik van minderjarigen door mensen van de Kerk, en daarbij oog hebben voor preventie
- alert zijn op en een aanspreekpunt zijn voor (katholieke) kerkelijke en niet-kerkelijke initiatieven van hulpverlening en preventie van seksueel misbruik van minderjarigen
- contact onderhouden met de landelijke commissie van de Rooms-Katholieke Kerk die de voortgang van de aanbevelingen van de Onderzoekscommissie behartigt

+ J.H.J. van den Hende

Bisschop van Rotterdam, Apostolisch Administrator bisdom van Breda

20 december 2011

- Decreet tot oprichting van Diocesane voortgangscommissie van het bisdom Rotterdam. Voor het bisdom van Breda wordt een vergelijkbaar decreet opgesteld -

Decreet tot oprichting van Diocesane voortgangscommissie van het bisdom Rotterdam

Johannes van den Hende
door de genade van God en gunst van de Apostolische Stoel
Bisschop van Rotterdam

Overwegende

dat de bisschoppen en religieuzen in Nederland seksueel misbruik van minderjarigen door mensen van de Kerk hebben onderkend en veroordeeld;

dat de onderzoekscommissie naar seksueel misbruik van minderjarigen in de RK Kerk haar werkzaamheden heeft voltooid en op 16 december 2011 haar bevindingen heeft gepresenteerd;

dat de bisschoppen en religieuzen een nieuwe structuur met vier pijlers (melding, hulp, klacht, compensatie) hebben ingericht met primaire aandacht voor slachtoffers;

Gelet op

de eigen verantwoordelijkheid van de bisschop van Rotterdam terzake een optimale aandacht van de kant van het bisdom voor slachtoffers van voornoemd seksueel misbruik gepleegd door mensen van de Kerk van Rotterdam;

de plicht van de bisschop van Rotterdam om vanuit voornoemde verantwoordelijkheid toe te zien op een goede voortgang van de procedures (overeenkomstig de statuten) met het oog op afzonderlijke slachtoffers;

de noodzaak van een goede voortgang van melding, hulp, klacht en compensatie teneinde rechtvaardigheid daadwerkelijk te bevorderen en empathie nadere inhoud en uitwerking te geven,

Besluit

tot oprichting van een Diocesane voortgangscommissie van het bisdom Rotterdam, voor de duur van twee jaar, die als taak heeft om toe te zien op c.q. zorg te dragen voor:

- goede voortgang van de nodige contacten vanuit het bisdom met slachtoffers
- goede voortgang van procedures en zorgvuldige opbouw van dossiers
- deskundig advies (gevraagd en ongevraagd) aan de bisschop in concrete kwesties
- adequaat contact met (vermeende) daders.

Voor de commissie is een eigen reglement van toepassing.

Dit besluit dient te worden bekend gemaakt aan de gelovigen van het bisdom Rotterdam.

Rotterdam, 20 december 2011

Mgr. dr. J. van den Hende
Bisschop van Rotterdam

Dr. F. Vermeulen
Kanselier